

ระเบียบกรมพัฒนาที่ดิน ว่าด้วยการบริหารงานหมอดินอาสา

พ.ศ. ๒๕๕๓

โดยที่กรมพัฒนาที่ดินสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีการคัดเลือกและแต่งตั้งเกษตรกรในพื้นที่ให้เป็นหมอดินอาสาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๘ เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือและสนับสนุนภารกิจของกรมพัฒนาที่ดินในการให้บริการแก่เกษตรกรในพื้นที่เกี่ยวกับการพัฒนาที่ดิน

ในการนี้ กรมพัฒนาที่ดินจึงได้วางระเบียบไว้เพื่อให้เกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นหมอดินอาสาในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่เป็นเครือข่าย มีการดำเนินการไปในทิศทางเดียวกันและเป็นเอกภาพดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมพัฒนาที่ดินว่าด้วยการบริหารงานหมอดินอาสา พ.ศ. ๒๕๕๓”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับ หนังสือสั่งการใดๆ ซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“หมอดินอาสา” หรือ “หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน” หมายความว่า เกษตรกรที่สนใจงานพัฒนาที่ดินและสมัครใจเป็นอาสาสมัครของกรมพัฒนาที่ดินพร้อมที่จะทำการเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ของกรมพัฒนาที่ดินและให้คำแนะนำแก่เกษตรกรทั่วไป ในหมู่บ้าน

“หมอดินอาสาประจำตำบล” หมายความว่า หมอดินอาสาประจำหมู่บ้านที่ได้รับการคัดเลือกจากหมอดินอาสาประจำหมู่บ้านด้วยกัน และแต่งตั้งโดยผู้ว่าการสถานีพัฒนาที่ดิน เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนภารกิจของกรมพัฒนาที่ดินประจำตำบล

“หมอดินอาสาประจำอำเภอ” หมายความว่า หมอดินอาสาประจำตำบลที่ได้รับการคัดเลือกจากหมอดินอาสาประจำตำบลด้วยกัน และแต่งตั้งโดยผู้ว่าการสถานีพัฒนาที่ดิน เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนภารกิจของกรมพัฒนาที่ดินประจำอำเภอ

“หมอดินอาสาประจำจังหวัด” หมายความว่า หมอดินอาสาประจำอำเภอที่ได้รับการคัดเลือกจากหมอดินอาสาประจำอำเภอด้วยกัน และแต่งตั้งโดยผู้ว่าการสถานีพัฒนาที่ดิน เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนภารกิจของกรมพัฒนาที่ดินประจำจังหวัด

“ที่ปรึกษาหมอดินอาสา” หมายความว่า บุคคลที่กรมพัฒนาที่ดิน พิจารณาเห็นว่า เป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมสามารถปฏิบัติการ ให้เกิดคุณประโยชน์ด้านการพัฒนาที่ดิน

“เครือข่ายหมอดินอาสา” หมายความว่า กลุ่มสมาชิกซึ่งประกอบด้วย หมอดินอาสาประจำจังหวัด และ/หรือหมอดินอาสาประจำอำเภอ และ/หรือหมอดินอาสาประจำตำบล หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร โดยมีการบริหารจัดการติดต่อประสานงาน ปฏิบัติงานร่วมกันในทุกส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ดิน และมีการเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบภายใต้การกำกับดูแลของ กรมพัฒนาที่ดิน

ข้อ ๕ ให้อธิบดีกรมพัฒนาที่ดินรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑

วัตถุประสงค์ สิทธิประโยชน์ และอำนาจหน้าที่

ข้อ ๖ วัตถุประสงค์ของการบริหารงานหมอดินอาสา

(๑) เพื่อให้หมอดินอาสา ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือและสนับสนุนภารกิจประสานเชื่อมโยงระหว่างกรมพัฒนาที่ดินกับเกษตรกรในระดับต่างๆ ตามที่ระเบียบนี้กำหนด

(๒) เพื่อสร้างระบบเครือข่ายการประสานงานโดยให้หมอดินอาสาเป็นผู้รับและ/หรือแจ้งข่าวสาร ข้อมูลด้านการพัฒนาที่ดินให้แก่เกษตรกรในเขตรับผิดชอบตลอดจนรับฟังปัญหา สืบหาข้อมูล สอบถามความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ดินของเกษตรกรในเขตรับผิดชอบและแจ้งให้กรมพัฒนาที่ดินได้รับทราบ

(๓) เพื่อให้มีระบบส่งเสริมและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ทักษะ ภูมิปัญญาและประสบการณ์ด้านการพัฒนาที่ดินให้กับหมอดินอาสาในทุกระดับ มีความสามารถในการถ่ายทอด ความรู้ ประสบการณ์และเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการให้แก่เกษตรกรในท้องถิ่น

(๔) เพื่อสร้างระบบการบริหารงานหมอดินอาสาของกรมพัฒนาที่ดินให้มีความชัดเจนและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ข้อ ๗ หมอดินอาสาจะได้รับสิทธิประโยชน์และสิ่งตอบแทน จากกรมพัฒนาที่ดินดังนี้

(๑) มีบัตรประจำตัวหมอดินอาสา

(๒) ได้รับการอบรมพัฒนาศักยภาพพัฒนาการเรียนรู้งานพัฒนาที่ดิน ได้รับข่าวสาร และอุปกรณ์เครื่องมือที่กรมพัฒนาที่ดินจัดหาให้ตามความเหมาะสม

(๓) ได้รับโอกาสเข้าร่วมโครงการและกิจกรรมต่างๆ ของกรมพัฒนาที่ดิน

(๔) ได้รับการประกาศยกย่อง เชิดชู ในกรณีที่มีผลงานช่วยเหลือทางราชการอย่างดีเด่น โดยจะมีการคัดเลือกในระดับจังหวัดและระดับเขต หมอดินอาสาที่ผ่านการคัดเลือกแล้ว จะได้รับรางวัลโล่ประกาศเกียรติคุณ ยกย่องเชิดชู จากกรมพัฒนาที่ดิน และหมอดินอาสาดีเด่นของกรมจะได้รับสิทธิในการเสนอชื่อให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาคัดเลือกเป็นเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาการพัฒนาที่ดินเพื่อเกษตรกรกรม

(๕) ได้รับค่าตอบแทน ค่าเบี้ยเลี้ยง/ยานพาหนะ จากภารกิจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจาก กรมพัฒนาที่ดินตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กรมพัฒนาที่ดินกำหนดและเป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

(๖) ได้รับสิทธิประโยชน์อื่นเพิ่มเติมตามที่อธิบดีกรมพัฒนาที่ดินกำหนด

ข้อ ๘ ให้มีการขึ้นทะเบียนหมอดินอาสา ทั้งนี้ หมอดินอาสาจังหวัดใดให้ขึ้นทะเบียนที่สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดในจังหวัดนั้น ในการขึ้นทะเบียนหมอดินอาสาให้ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินเป็นนายทะเบียนและให้สถานีพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานประสานงานหมอดินอาสาของจังหวัดนั้น

ประเภทและคุณสมบัติของหมอดินอาสา รวมทั้งการขึ้นทะเบียนหมอดินอาสาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ตามที่กรมพัฒนาที่ดินกำหนด

ข้อ ๙ หมอดินอาสาทำหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้ช่วยเหลือและสนับสนุนภารกิจของกรมพัฒนาที่ดินในพื้นที่

(๒) เป็นผู้ประสานงานระหว่างเกษตรกรกับเจ้าหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน และหมอดินอาสาในระดับที่เกี่ยวข้อง

(๓) เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมการพัฒนาที่ดินตามที่ได้รับมอบหมายจากสถานีพัฒนาที่ดิน

(๔) เป็นผู้รับและ/หรือแจ้งข่าวสาร ข้อมูลด้านการพัฒนาที่ดินให้แก่เกษตรกรในเขตรับผิดชอบตลอดจนรับฟังปัญหา สํารวจข้อมูล สอบถามความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ดินของเกษตรกรในเขตรับผิดชอบและแจ้งให้กรมพัฒนาที่ดิน ได้รับทราบ

(๕) เป็นผู้ช่วยเหลือและสนับสนุนภารกิจของกรมพัฒนาที่ดินในด้านการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และ เทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินแก่เกษตรกรในเขตรับผิดชอบ

(๖) เป็นผู้ดูแลกลุ่มเกษตรกรที่กรมพัฒนาที่ดินจัดตั้งขึ้นในหมู่บ้านด้านการพัฒนาที่ดิน การใช้สารอินทรีย์เพื่อลดใช้ สารเคมีทางการเกษตร จำนวนสมาชิกกลุ่มละ ๕๐ คน

(๗) เป็นแกนนำเครือข่ายหมอดินอาสาในระดับต่างๆ ที่รับผิดชอบ

(๘) รายงานผลการปฏิบัติงานในส่วนที่ได้รับมอบหมายให้สถานีพัฒนาที่ดินทราบ

(๙) ร่วมกิจกรรมการประชุม อบรม สัมมนา และหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากกรมพัฒนาที่ดิน

หมวด ๒

คุณสมบัติ การคัดเลือก/แต่งตั้งหมอดินอาสาระดับต่างๆ

ข้อ ๑๐ ให้มีคณะกรรมการหมอดินอาสาระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด แต่งตั้งโดยผู้ว่าการสถานีพัฒนาที่ดิน โดยมีหมอดินอาสาประจำตำบล หมอดินอาสาประจำอำเภอ และหมอดินอาสาประจำจังหวัด เป็นประธาน มีกรรมการเป็น หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน หมอดินอาสาประจำตำบล และหมอดินอาสาประจำอำเภอ และมีหน่วยพัฒนาที่ดินหรือผู้ที่ได้รับ มอบหมายจากผู้ว่าการสถานีพัฒนาที่ดิน เป็นที่ปรึกษา ส่วนกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการหมอดินอาสาให้ คัดเลือกมาจากกรรมการผู้ใดผู้หนึ่งที่เหมาะสม โดยคณะกรรมการหมอดินอาสาในแต่ละระดับมีหน้าที่บริหารเครือข่ายหมอดิน อาสาในระดับนั้นๆ ตามนโยบายของกรมพัฒนาที่ดิน

ข้อ ๑๑ กำหนดให้คุณสมบัติของหมอดินอาสาเป็นไปตามระเบียบดังต่อไปนี้

(๑) มีความสมัครใจและเหมาะสมที่จะทำงานเป็นหมอดินอาสา

(๒) มีภูมิลำเนาและต้องมีการทำการเกษตรอยู่ในท้องถิ่น

(๓) มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง

(๔) ได้รับความยินยอมจากคู่สมรส

(๕) มีอายุไม่น้อยกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์

(๖) เคยผ่านการอบรมความรู้การพัฒนาที่ดิน จากกรมพัฒนาที่ดิน

ข้อ ๑๒ ให้มีการคัดเลือก/แต่งตั้งหมอดินอาสาในระดับต่างๆ ตามระเบียบและวิธีการที่กรมพัฒนาที่ดินกำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) การคัดเลือก/ แต่งตั้งหมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ให้หัวหน้าหน่วยพัฒนาที่ดิน เป็นผู้กลั่นกรองพิจารณา คุณสมบัติผู้สมัคร ตามข้อ ๑๑ เสนอผู้ว่าการสถานีพัฒนาที่ดินพิจารณาแต่งตั้ง โดยกำหนดให้หมอดินอาสาประจำ หมู่บ้าน ดูแลกลุ่มเกษตรกรที่กรมพัฒนาที่ดินจัดตั้งขึ้นในหมู่บ้านด้านการพัฒนาที่ดิน การใช้สารอินทรีย์เพื่อลดใช้สารเคมี ทางการผลิต คือ หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ๑ คน ดูแลเกษตรกรอย่างน้อย กลุ่มละ ๕๐ คน หากในหมู่บ้านใดมีเกษตรกร จำนวนมาก สามารถจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรในหมู่บ้านเพิ่มขึ้นมากกว่า ๑ กลุ่ม ก็ให้หน่วยพัฒนาที่ดินพิจารณากลั่นกรองบุคคล ภายในกลุ่มที่มีคุณสมบัติ ตามข้อ ๑๑ เสนอผู้ว่าการสถานีพัฒนาที่ดินพิจารณาแต่งตั้งเป็นหมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน เพื่อดูแลเพิ่มขึ้น โดยหมอดินอาสาประจำหมู่บ้านที่แต่งตั้งเพิ่มขึ้นในหมู่บ้าน มากกว่า ๑ คน ก็เรียกว่า หมอดินอาสาประจำ หมู่บ้านที่ ๑ หมอดินอาสาประจำหมู่บ้านที่ ๒ หมอดินอาสาประจำหมู่บ้านที่ ๓ เรื่อยไป

(๒) การคัดเลือก/แต่งตั้งหมอดินอาสาประจำตำบล ให้หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ในแต่ละตำบลคัดเลือกกันเอง และเสนอรายชื่อให้หัวหน้าหน่วยพัฒนาที่ดินถิ่นกรองเสนอผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินแต่งตั้งเป็นหมอดินอาสาประจำตำบลและให้มีหมอดินอาสาประจำตำบล ตำบลละหนึ่งคน โดยหมอดินอาสาประจำตำบลยังคงทำหน้าที่เป็นหมอดินอาสาประจำหมู่บ้านด้วย

(๓) การคัดเลือก/แต่งตั้งหมอดินอาสาประจำอำเภอ ให้หมอดินอาสาประจำตำบลในแต่ละอำเภอคัดเลือกกันเอง และเสนอรายชื่อให้หัวหน้าหน่วยพัฒนาที่ดินถิ่นกรองเสนอผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินพิจารณาแต่งตั้ง เว้นแต่ในกรณีที่จำเป็นและเร่งด่วนให้หัวหน้าหน่วยพัฒนาที่ดินทำการคัดเลือกจากหมอดินอาสาประจำตำบลที่พิจารณาแล้วเหมาะสมเสนอให้ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินแต่งตั้งเป็นหมอดินอาสาประจำอำเภอก็ได้ และให้มีหมอดินอาสาประจำอำเภอ อำเภอละหนึ่งคน โดยหมอดินอาสาประจำอำเภอยังคงทำหน้าที่เป็นหมอดินอาสาประจำตำบลในตำบลของตนเองด้วย

(๔) การคัดเลือก/แต่งตั้งหมอดินอาสาประจำจังหวัด ให้หมอดินอาสาประจำอำเภอในแต่ละจังหวัดคัดเลือกกันเอง และเสนอรายชื่อให้ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินพิจารณาแต่งตั้ง เว้นแต่ในกรณีที่จำเป็นและเร่งด่วนให้ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินทำการคัดเลือกและแต่งตั้งจากหมอดินอาสาประจำอำเภอที่พิจารณาแล้วเห็นว่าเหมาะสมให้เป็นหมอดินอาสาประจำจังหวัดก็ได้ และให้มีหมอดินอาสาประจำจังหวัด จังหวัดละหนึ่งคน โดยหมอดินอาสาประจำจังหวัดยังคงทำหน้าที่เป็นหมอดินอาสาประจำอำเภอในอำเภอของตนเองด้วย

(๕) การคัดเลือก/แต่งตั้งหมอดินอาสากรุงเทพมหานคร ระดับต่างๆ ให้การคัดเลือก/แต่งตั้งหมอดินอาสาเป็นไปตามนี้คือ การคัดเลือก/แต่งตั้งหมอดินอาสาประจำกรุงเทพมหานครให้ใช้ระเบียบเกี่ยวกับการคัดเลือก/แต่งตั้งหมอดินอาสาประจำจังหวัด การคัดเลือก/แต่งตั้งหมอดินอาสาประจำเขตให้ใช้ระเบียบเกี่ยวกับการคัดเลือก/แต่งตั้งหมอดินอาสาประจำอำเภอ การคัดเลือก/แต่งตั้งหมอดินอาสาประจำแขวงให้ใช้ระเบียบเกี่ยวกับการคัดเลือก/แต่งตั้งหมอดินอาสาประจำตำบล การคัดเลือก/แต่งตั้งหมอดินอาสาประจำหมู่บ้านให้ใช้ระเบียบเกี่ยวกับการคัดเลือก/แต่งตั้งหมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน

ข้อ ๑๓ ให้ หมอดินอาสาประจำตำบล หมอดินอาสาประจำอำเภอ และหมอดินอาสาประจำจังหวัด รวมทั้งหมอดินอาสากรุงเทพมหานครในระดับหมอดินอาสาประจำแขวง หมอดินอาสาประจำเขต และหมอดินอาสากรุงเทพมหานคร ดูแลเครือข่ายหมอดินอาสาในระดับที่ตนเองรับผิดชอบโดยเครือข่ายหมอดินอาสาทำหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) สร้างความเข้าใจในปัญหา และมีจิตสำนึกในการแก้ไขปัญหาทรัพยากรดินของท้องถิ่นร่วมกัน

(๒) สร้างความเข้าใจในทิศทางและจุดหมายร่วมกันระหว่างสมาชิกกลุ่มเครือข่าย ที่จะดำเนินการสนับสนุนรองรับการดำเนินงานของกรมพัฒนาที่ดินและเครือข่าย

(๓) ให้สมาชิกในเครือข่ายร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจและร่วมมือกันกระทำการอย่างแข็งขันในกิจกรรมต่างๆ ที่เครือข่ายดำเนินการร่วมกันอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

(๔) ให้หมอดินอาสาในระดับต่างๆ แต่ละแห่งมีการติดต่อ สื่อสาร พบปะ แลกเปลี่ยน เรียนรู้ เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายร่วมกัน

หมวด ๓

การดำรงตำแหน่ง พันตำแหน่ง

ข้อ ๑๔ ให้หมอดินอาสาประจำจังหวัด หมอดินอาสาประจำอำเภอ และหมอดินอาสาประจำตำบล มีวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี นับแต่วันที่มีคำสั่งแต่งตั้ง โดยจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันก็วาระก็ได้ ถ้าหมอดินอาสาด้วยกันให้การยอมรับและผ่านการเลือกตั้งและแต่งตั้งอย่างถูกต้อง หมอดินอาสาทุกระดับสถานะจะสิ้นสุดลงได้ด้วยเหตุหนึ่งเหตุใดดังต่อไปนี้

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ย้ายที่อยู่ไปอยู่หมู่บ้านอื่นหรือไปทำการเกษตรนอกพื้นที่ที่ตนเองดำรงตำแหน่งอยู่

(๔) คณะกรรมการหมอดินอาสาในระดับออกเสียง มากกว่า ๒ ใน ๓ หรือผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต เห็นว่าไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ของหมอดินอาสาได้

(๕) ไม่เข้าร่วมกิจกรรม ประชุมหรือฝึกอบรมที่กรมพัฒนาที่ดินดำเนินการเกิน ๓ ครั้งติดต่อกัน โดยไม่ได้แจ้งเหตุผล ความจำเป็นให้ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินทราบ

(๖) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกและถูกจำคุกเว้นแต่เป็นโทษ สำหรับความผิดโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ เมื่อมีการสิ้นสุดสถานะ หรือพ้นตำแหน่งของหมอดินอาสาทุกระดับ ให้สถานีพัฒนาที่ดินดำเนินการ

คัดเลือก/แต่งตั้งหมอดินอาสาในระดับต่างๆ ตามระเบียบข้อ ๑๒ ให้แล้วเสร็จภายใน ๔๕ วัน

เมื่อมีการสิ้นสุดสถานะ หรือพ้นตำแหน่งก่อนวาระที่กำหนดของหมอดินอาสา ให้ทำการคัดเลือก/แต่งตั้งหมอดินอาสาใน ระดับต่างๆ ตามระเบียบข้อ ๑๒ แต่ให้หมอดินอาสาที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ที่ตน ดำรงตำแหน่งแทน

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๑๕ ในวาระแรกเริ่มใช้ระเบียบนี้ ให้สถานีพัฒนาที่ดินทำการแต่งตั้ง หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน หมอดินอาสาประจำตำบล หมอดินอาสาประจำอำเภอและหมอดินอาสาประจำจังหวัด ให้แล้วเสร็จก่อนวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๓ และ หมอดินอาสาประจำตำบล หมอดินอาสาประจำอำเภอและหมอดินอาสาประจำจังหวัด ตลอดจนคณะกรรมการหมอดินอาสาในแต่ละระดับ ที่ตั้งขึ้นเป็นวาระแรกนี้ มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๑ ปี นับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓

นายวัชชัย สำโรงวัฒนา
อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน

